

İzmir Barosu Dergisi
2002 Ekim Sayısı

İngilizce Özgün Metinden Çeviren
Av. Serkan Cengiz¹

Translated by Serkan Cengiz / Advocate, www.serkancengiz.av.tr. All rights reserved. No part of this translation may be reproduced without the prior permission in writing of the translator

Willis v.Birleşik Krallık Davası Başvuru No. 36042/97

Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi (Dördüncü Bölüm) daire olarak aşağıdaki üyelerin katılımıyla toplandı:

Bay M.PELLONPAA, *Başkan,*
Sir Nicolas BRATZA
Bay A.PASTOR RIDRUEJO,
Bay J.MAKARCZYK,
Bayan V.STRAZNICKA,
Bay R. MARUSTE
Bay S. PAVLOVSKI, *Yargıçlar,*
ve
Bay M. O'BOYLE, *Bölüm Sekreteri,*

12 Mart 2002 tarihinde gereği görüldükten sonra , aynı tarihte aşağıdaki karar kabul edildi.

USUL

1.Dava, İnsan Hakları ve Temel Özgürlüklerinin Korunmasına yönelik Sözleşmenin ("Sözleşme") 34. maddesi uyarınca İngiliz vatandaşı Bay Kevin David Willis ("başvurucu") tarafından, Büyük Britanya ve Kuzey İrlanda Birleşik Krallığı(Birleşik Krallık) aleyhine Avrupa İnsan Hakları Komisyonu'na 24 Nisan 1997 tarihinde 36042/97 no ile yapılan başvurudan kaynaklanmıştır.

2. Başvurucu , Çocuk Yoksulluğu Hareketi Grubunun yasal işler görevlisi olan Bay S.Wright tarafından temsil edilmiştir. Birleşik Krallık Hükümeti(Hükümet) ajan Bay C.A.Whomersly tarafından temsil edilmiştir.

3.Başvurucu İngiliz Sosyal Güvenlik yasasının cinsiyet gerekçesiyle kendisine ve karısına karşı Sözleşmenin 14. Maddesi, bağlantılı olarak 8. ve 1 Nolu Protokolün 1. maddesi çerçevesinde ayrımcılığa neden olduğunu iddia etmektedir.

¹ İzmir Barosu Üyesi, www.serkancengiz.av.tr

4.Başvuru Mahkemenin 3.Bölümüne havale edilmiştir(Mahkeme İç tüzüğü m.52/1). Bu bölüm içinde , başvuruyu ele alacak olan Daire(Sözleşme m.27), Mahkeme İç Tüzüğü m. 26/1 uyarınca oluşturuldu.

5. Daire 11 mayıs 1999 tarihinde başvuruyu kabuledilebilir olarak ilan etmiştir.

6. Başvuru, Mahkeme bölümlerinin yeniden oluşturulması sonrasında , 1 Kasım 2001 tarihinde Mahkemenin 4. Bölümüne tahsis edilmiştir(Mahkeme İç Tüzüğü m.52/1). Davayı ele alacak olan Daire(Sözleşme m.27/1) bölüm içinde Mahkeme içi Tüzüğü m.26/1 uyarınca oluşturuldu.

OLAYLAR

I.DAVANIN ÖZEL KOŞULLARI

7. Başvurucu 1956 doğumlu İngiliz vatandaşıdır ve Bristol’de ikamet etmektedir.

8.Başvurucu Aralık 1984 tarihinde Marlene WILLİS ile evlenmiştir. Bu evlilikten 24 Mart 1989 doğumlu Natasha UMA ve 2 Ağustos 1990 doğumlu Ross Amal meydana gelmiştir. Bayan WILLİS 7 Temmuz 1996 tarihinde 39 yaşında iken kanser nedeniyle hayatını kaybetmiştir. Başvurucu karısının terekesinin idarecisidir.

9.Bayan WILLİS Yerel İskan Biriminde görevlidir. Çiftin evlilik birliğinin büyük bir kısmında evin geçimini sağlayan esas olarak Bayan WILLİS’ti. Bayan WILLİS 1994 yılına kadar sosyal güvenlik primlerini tam olarak ödedi .Sonrasında iş yapamaz olması nedeniyle katkı kredilerine hak kazandı. Başvurucu karısının ve çocuklarının bakımı için 3 Kasım 1995 tarihinde çalışmayı bıraktı. Karısının ölümünü takiben 2 Eylül 1996 ve 6 Kasım 1996 tarihleri arasında ,yıllık 4.393 İngiliz Sterlini maaşı üzerinden, part-time olarak çalıştı fakat başvurusunun ispatlanan bu ekonomik olmayan durumundan itibaren başvuru çocuklarına bütün gün bakabilmek amacıyla çalışmasını sona erdirdi.

10. Başvurucu 4 Kasım 1996 tarihinde işsizlik ve sağlık sosyal güvenlik ödenekleri için İşsizlik ve Sağlık Ödeneği birimine (Benefit Agency) başvuruda bulundu. Başvurucu (Bayan WILLİS’in kocasının benzer koşullarda ölmesi halinde almaya hak kazanacağı ödemelere eşdeğer olan) “Dul Kadın Ödeneği ve Dul Kalan Anne Tahsisatı” yasası ile “Sosyal Güvenlik ve Yararlanma Kanunu 1992” yasası(1992 yasası) altında ödenebilir olan işsizlik ve sağlık ödeneğine başvurmuştur.

11. İşsizlik Ve Sağlık Ödeneği birimi 18 Kasım 1989 tarihli mektubu ile Başvurucunun talep ettiği işsizlik ve sağlık ödeneğinin dul kalan erkekler için mevcut olmadığını ve bundan dolayı başvurusunun geçerli olarak kabul edilemeyeceğini bildirdi. Mektup devamında:

“Korkarım sadece şu hususu açıklayabilirim: Hükümetin mevcut dul kalan kadının işsizlik ve sağlık ödeneğiyle aynı paralelde olan ‘Dul Kalan Erkek İçin Emekli Maaşı’nı içeren herhangi düzenleme planı yoktur.

Şuandaki dul kalan kadın hakkındaki işsizlik ve sağlık ödeneği ile ilgili politikanın temelini oluşturan düzenlemenin kadınların nadiren çalıştığı bir döneme dayandığını açıklamak belki yardımcı olabilir. Bu durum kadınların erkeklere oranla daha fazla eşlerinin finansal kazançlarına bağlı olmasına ve bu yüzden de dulluk döneminde çok büyük ekonomik güçlüklerle yüz yüze kalabilecekleri zannına dayanmaktadır. İşsizlik ve sağlık ödenekleri çocuklu dul kadınların ve de yıllardır işgücü pazarının dışında kalan yaşlı kadınların muhtemelen çok büyük zorluklarla karşılaşabilecekleri esaslı üzerine odaklanmıştır.

Sosyal yapıların ilgili ilk normun çıkarıldığı andan itibaren önemli bir ölçüde değişikliğe uğradığı kabul edilmektedir. Buna karşın , çok büyük kayıp hallerinde kadının halen ekonomik ihtiyaç içinde olduğu da geniş ölçüde geçerlidir. Örneğin pek çok çalışan dul erkek eşlerinin ölümü öncesinde halen çalışma yaşamının içinde olacaktır. Bu nedenle dul erkekler , işgücü pazarının bir süredir dışında olan ve bu nedenle de ücretli bir iş bulabilmesi güç olan kadınların ekonomik olarak kendilerini finanse etmede karşılaştıkları güçlüklerle aynı derecede karşılaşmayacaklardır. Kadınlar ortalama olarak erkeklerden daha az kazanmaktadır. Ayrıca çalışmış kadınların dahi dulluk dönemlerinde karşılaşılabilecekleri ekonomik kayıplar erkeklerinkinden önemli oranda fazla olacaktır.

.....

Bu noktalar açıklanırken , Hükümet dul kalan erkeklerin ve özellikle de bakması gereken çocuklarla geride kalan erkeklerin yüz yüze kaldıkları üzücü problemleri aza indirmek gibi bir anlayışı olmadığını belirtmektedir. Bu durumda olan erkekler için (çocuklu erkek dullar) için Çocuk Ödeneği, Tek Ebeveyn Ödeneği , ayrıca bunlarla birlikte kazançla ilişkili ödenekler örneğin tüm zamanlı çalışmayanlar için Gelir Desteği ve düşük kazançlı çalışanlar için Aile Kredisi gibi ödenekler zaten mevcuttur. Hükümetin görüşüne göre Dul kadın Ödeneğinin bir takım özel ihtiyaçları karşılamak için talep edilen noktalara uzatılması yerine yukarıda belirtilen ödenekler en adilane yol olarak kalmaktadır.....”

12. Başvurucu bu karara karşı 17 Şubat 1997 tarihinde temyiz etti. Sosyal Güvenlik Temyiz Mahkemesi kararın temyiz edilebilecek bir karar olmadığı gerekçesine dayanarak temyiz başvurusunu reddetti.

13. Başvurucu şu anda oğlu Ros için Çocuk Ödeneği ve Geçim Yetersizliği Tahsisatı almaktadır. Ayrıca karısının ölümünü takip eden bir süre için Hasta Bakım Tahsisatı almıştır. Başvurucu ayrıca karısının mesleki emekli maaşı programı uyarınca dul kalan erkek tahsisatı almaktadır. Başvurucu, çoğu birleşik bağış uygulamasından gelen(Bay ve bayan WILLİS bunun için primler ödemişti) ve bayan WILLİS'in ölümüyle doğan bir paraya sahiptir. Başvurucu sözü edilen birleşik bağış politikası nedeniyle ayrıca 150 İngiliz Sterlini civarında aylık gelir sağlamaktadır. Başvurucu söz konusu birikmiş tasarrufları nedeniyle Gelir Desteği veya Aile Kredisi gibi ödeneklerini almak için hak sahibi değildir. Aldığı sosyal güvenlik ödeneklerinin tümü ayrıca kendisi için Dul Kadın Maaşı ve Dul Anne Tahsisatı ödenen kadın tarafından da alınacaktır.

II. İLGİLİ İÇ HUKUK VE UYGULAMA

14. Birleşik Krallık hukuku uyarınca , belirli sosyal güvenlik ödenekleri (Dul Kadın Ödeneği , Dul Anne Tahsisat ve Dul Kadın Emekli Maaşı buna dahildir.) Ulusal Sigorta Fonu dışından ödenir. 1992 yasasının 1. bölümüyle , bu tür ödenekleri için gereken fonlar çalışanların , işverenlerin ve diğerlerinin Sosyal Güvenlik amacıyla devletin ilgili birimine ödedikleri katkılardan ve ayrıca da parlamento tarafından söz konusu fona yapılan belirli ekler sayesinde temin edilir.

15. Erkek ve kadın kazanç sahipleri ücretli çalışan veya iş sahibi statülerine bakılmaksızın aynı sosyal güvenlik primini ödemekle yükümlüdürler.

Dul Kadın Ödemesi

16. 1992 yasasının 36. Bölümü uyarınca , dul kalan kadın Dul Kalan Kadın Ödeneğine hak kazanır(1000 İngiliz Sterlini Peşin ödemesi) şayet:

- (i) Kocasını öldüğü zaman emeklilik yaşının altında ise veya ölen eşi öldüğü sırada A Kategori emekliliğe hak kazanmamış ise; ve
- (ii) Kocasını 1992 yasasında belirtilen usul uyarınca belirli bir miktarı sosyal güvenlik primi olarak ödemiş ise.

Dul Anne Tahsisatı

17.1992 yasasının 37. Bölümü uyarınca , dul kalan ve tekrar evlenmeyen kadın belirli koşullar altında Dul Anne Tahsisatına hak kazanır. Aşağıdaki bu hükümler şu andaki davanın özelliklerine de uygunluk taşımaktadır.

- (i) Dul kalan kadının kocası Yasada belirtilen program uyarınca primleri ödedi ;ve
- (ii) Dul kadın kocasından olan oğlu ve kızı için çocuk ödeneği alma hakkına sahiptir.

Dul Anne Tahsisatı şu anda her hafta için 72.50 İngiliz Sterlinidir. Ayrıca en büyük hak sahibi çocuk için haftalık ekstra 9.70 İngiliz Sterlini ve diğer çocuklar açısından ise her biri için ayrıca haftalık 11.35 İngiliz Sterlinidir.

Dul Kadın Maaşı

18.1992 yasasının 38. Bölümü uyarınca , dul kalan ve tekrar evlenmeyen kadın Dulluk Maaşı hak sahibidir şayet kocası yasada belirtilen program uyarınca primlerini ödemiş ise; ve

- (i) Kocasının ölüm tarihinde kadın 45 yaşının üstünde ve 65 yaşının altında ise ; veya
- (ii) Kadın 45 yaşının üstünde ve 65 yaşının altında iken Dul Anne Tahsisatı hakkı sona ermiş ise.

Şayet başvuru bir kadın olsaydı , 2006 ve 2009 yılları arasında (bu süre en küçük çocuğun ekonomik bağımlılığının sona ermesine bağlıdır) Dul Kadın Maaşı için hak sahibi olabilecekti .Böyle bir durumda kadın Dul Anne Tahsisatı hakkını yitirecektir.

Ödenek Başvuruları İçin Zaman Sınırları

19. 1992 tarihli kanunun 1/1 Nolu bölümü (ilgili bölüm başvurucuya uygulanan düzenlemedir) ödenekle ilgili hak sahipliğinin şayet ilgili başvurunun kanunla emredilen usul uyarınca ve emredilen süre içinde yapılması halinde ortaya çıkabileceği hükmünü taşımaktadır.

Başvurunun yapıldığı zamanki , Dul Kadın Ödeneği ve Dul Anne Tahsisatı ile ilgili başvuru süreleri 1987 tarihli Sosyal Güvenlik Yönetmeliğinin 19. Maddesinde düzenlenmiştir:

“(6) 4.çizelge 1 sırada açıkça belirtilmemiş olan ödenek talep süreleri - ...

(b)Dul Kadın Ödeneği olması halinde 12 aydır.

(7) Ödenek talebi için paragraf 6 da belirtilen 6 aylık ve 12 aylık emredici süreler,talepte bulunma koşullarının yerine getirilmesi bir yana , talepte bulunanın ilgili maaşa hak sahibi olması ile başlar.

Buna ek olarak 1992 tarihli Sosyal Güvenlik Yönetimi Kanununun 1/2 Nolu bölümü Dul Kadın Ödeneği ile ilgili bölümü şu hükmü taşımaktadır:

Yukarıda 1/1 Nolu alt bölümde belirtildiği gibi ilgili kişinin ödenek konusunda hak sahibi olması için ya talepte bulunması veya talepte bulunduğu şeklen kabulü gerekmektedir...

(a) Şayet ilgili ödenek Dul kadın Ödeneği ise , kadının hak sahipliği ile ilgili ödenek talebinin kocanın ölüm tarihinden itibaren 12 aylık süre içinde yapılmamış olması halinde kadın Dul Kadın Maaşına hak kazanamaz.

Refah Reformu ve 1992 tarihli Emeklilik Yasası

20.Refah Reformu ve Emeklilik Yasası(1992 tarihli) Dul Ebeveyn(Kadın) Tahsisatı ve Matem Tahsisatı olmak üzere iki yeni sosyal güvenlik ödeneği içermektedir. Dul Ebeveyn(Kadın) Tahsisatı düzenlemesi Dul Anne Tahsisatı düzenlemesi ortadan kaldırılmaktadır. Matem Tahsisatı ile Dul Kadın Maaşı düzenlemesi ortadan kaldırılmaktadır. Söz konusu iki yeni düzenleme kadın ve erkeğin gerekli koşulları taşıması halinde her ikisine de ödeme yapılabileceğini belirtmektedir.1999 tarihli Matem Tahsisatı başlığını taşıyan yasa hem kadın hem erkeğe kapsayan ve Dul Kadın Ödeneğinin yerini alan yeni bir sosyal güvenlik ödeneğini içermektedir.

21. Yasanın ilgili bölümleri 9 Nisan 2001 tarihinde yürürlüğe girmiştir. Yasa uyarınca kanunun yürürlüğe girme tarihinde önce veya sonra karısını kaybeden her erkek veya kocasının kaybeden her kadının Dul Ebeveyn Tahsisatına başvurmasına izin verilmiştir. Buna ek olarak kanunun yürürlüğe girmesinde önce veya sonra karısını kaybeden her erkeğin (aynen kocasını kaybeden kadında olduğu gibi) Matem Ödeneği veya Matem Tahsisatına başvurmasına izin verilmiştir.

22. 1992 tarihli yasanın geçici hükümleri kocası 9 Nisan 2001 tarihinden önce ölen kadınların 1992 tarihli yasa uyarınca kazanmış oldukları hakları korumaktadır. Bu nedenle ilgili kadınların Dul Kadın Ödeneği , Dul Anne Tahsisatı ve Dul Kadın Maaşlarına hak sahipliği devam etmektedir.

Thomas John Hooper & Diğerleri / İş ve Emekli maaşları Departmanı

23.14 Şubat 2002 tarihinde Yüksek Mahkeme Hakimi Bay Moses mahkeme huzuruna 4 başvuru tarafından getirilen başvurucuya dair kararını açıkladı. Başvurucuların tümü dul erkek olup 1992 tarihli yasa uyarınca dul kadın ödeneklerinde hak sahibi olamamaktadırlar ve bu durum sözleşmenin 14. Maddesi ile bağlantılı olarak 8. maddesinin ve 1 Nolu Protokolün 1. maddesinin ayrımcılık yasağına aykırıdır. Başvuruculardan üçü geride bakmakla yükümlü oldukları çocukları ile kalmışlardır. 3 başvuru durumları ile ilgili söz konusu ödenekler Dul Kadın Ödeneği ve Dul Anne Tahsisatıdır. 4. Başvuru Bay Naylor 'ın bakmakla yükümlü olduğu çocuk bulunmamaktadır dolayısıyla onun durumuyla ilgili söz konusu ödenekler Dul Kadın Ödeneği ve Dul Kadın Emekli Maaşıdır.

24.Davalı Hükümet departmanı Yüksek Mahkeme huzurunda Sözleşmenin 14. Maddesiyle bağlantılı olarak 8. Maddesi çerçevesinde Dul Anne Tahsisatından ödeme yapılamamasının ayrımcılık oluşturduğunu kabul etmiştir. Başvurucuların şikayetlerinin madde 8 kapsamına girip girmediği sorununa(Başvurucuların ilişkili olduğu Dul kadın Ödeneği ve Dul Kadın Emekli Maaşı hususu) yargıç Bay Moses şöyle yorumlamıştır:

“Benim görüşüme göre Dul Kadın Ödeneği ve Dul Kadın Emekli Maaşı tarafından sağlanan maddi katkının mevcudiyeti eşin ölümü öncesi aile ilişkileri üzerinde önemli bir etkiye sahiptir. Bu katkılar güvenli bir gelecek için yapılan aile planlarının önemli bir kısmını oluşturmaktadır.

Bana göre finansal planlama aile yaşamının önemli bir parçasıdır ve söz konusu ödenekler hayatta kalan eşin gelecek korkularını azaltmakta önemli bir rol oynarlar....

Ayrıca (Dul Kadın Ödeneği ve Dul Kadın Emekli Maaşı düzenlemelerin temel bir parçasını biçimlendirir) tüm bu düzenlemeler hayatta kalan eşi(kadın) yaşamının sonraki aşamalarında destek olmak amacıyla hazırlanmıştır. Dul Kadın Ödenekleri matem döneminde bir defada derhal yapılan ödemelerdir. Dul Anne Tahsisatı ödemeleri dul kadının bakımıyla sorumlu olduğu çocukları olduğu sürece yapılmaktadır. Dul kadın Emekli maaşı dul kadının çocuklarını büyüme yükümlülüğünün tamamlanmasıyla başlayan ve 45-65 yaş arasında ödenebilen daha uzun dönemli ödeme biçimidir. Paketin bir parçası olarak gözlemlendiğinde , dul kadına yapılacak olan ödenek ve emekli maaş ödemelerinin yapılabilmesi kocanın ölümünden önceki döneme dair ailenin durumuna bağlıdır.

Bundan dolayı Dul Kadın Ödeneği ve Dul Kadın Emekli Maaşı hakkının hayatta kalan dul erkek için uygulanamamasındaki başarısızlık belirttiğim gerekçelerle konunun madde 8'in kapsamı içine girmesi sonucunu doğurmaktadır. Bu nedenle sözleşme madde 14'ün kendisi de konuyla ilişkilenebilir.

25. Başvurucuların iddialarının reddedilmesi ile yukarıda belirtilen şikayetler ayrıca Protokol 1 madde 1'in kapsamı içine de girmiştir. Yargıç Moses şöyle yorumlamıştır:

“...Başvurucular, tartışma konusu ödeneklerin kendi malvarlıkları olduğunu kanıtlama amacıyla söz konusu ödeneklerin kendi prim ödemelerine dayanan maddi bir hak olduğunu kanıtlamak zorundadırlar. Bu tür primlerin yokluğu halinde başvurucuların 1 Nolu Protokolün 1. Maddesi çerçevesinde bir mülkiyete sahip olamazlar. Mülkiyet hakkının ispatlanmak zorunda olduğuna dair(AİHM'nin hiçbir davada 1 Nolu Protokolün 1. Maddesinin kapsamında belirtilen temel prensipten ayrıldığını gösteren) herhangi bir işaret yoktur....

...Dul kadının ödeneklere ilişkin hak sahipliği vefat eden kocası tarafından yapılan prim ödemelerine dayanmaktadır..... İç hukuk düzenlemeleri uyarınca dul kalan erkeğin vefat eden eşinin ödediği primler nedeniyle hak sahipliği mümkün değildir. Bu nedenle dul kalan erkeğin herhangi bir hak sahipliği dolayısıyla da birinci protokolün 1. maddesi anlamında mülkiyete hak sahipliği yoktur.”

26. Dul kalan erkeğe ödeme yapılmamasının objektif olarak haklı olup olmadığı incelemesinin öncesinde Yargıç bay Moses şunu gözlemlemiştir:

“Sadece Bay Naylor’un davası Dul Kadın Emekli Maaşı hakkı ile ilgilidir. Öte yandan diğer başvuruçular (yazılı sunumlarında) gelecekteki Dul Kadın Emekli Maaşı hak sahipliğini ileri sürmüşlerdir. Gelecekteki hak sahipliğine ilişkin bir talep varsayımı dayanmaktadır. Başvuruçular şu anda böyle bir talep için çok gençtirler ve tekrar evlenmeleri veya başka birisiyle birlikte yaşamaları halinde asla hak sahibi olmayabilirler....”

Yargıç Bay Moses 1992 tarihli Dul Kadın Maaşı yasası uyarınca dul kalan erkek ve dul kalan kadın arasındaki uygulama farklılığına ilişkin objektif bir haklılığın mevcut olduğu sonucuna varmıştır.

ŞİKAYETLER

27. Başvuruçucu gelecekte yoksun kalacağı muhtemel Dul Kadın Emekli Maaşı hak sahipliğine ilişkin aynı şikayetleri ileri sürdü. Başvuruçucu benzer durumda bir kadın olsaydı hak sahibi olacağı sosyal sigorta ödeneklerinin(Dul Anne Tahsisatı ve Dul Kadın Ödeneği) ödenmesinin Birleşik Krallık otoritelerince reddedilmesi işleminin (Sözleşmenin 14. Maddesi ile bağlantılı olarak 8. Maddesine ve 1 Nolu Protokolün 1. Maddesine aykırı olarak) ayrımcılık (karısının ve kendisinin cinsiyetleri gerekçesiyle) teşkil ettiğinden yakındı. Başvuruçucu ayrıca Sözleşmenin 13 maddesinin ihlalden yakındı.

HUKUK

I. SÖZLEŞMENİN 1 NOLU PROTOKOLÜNÜN 1. MADDESİNİN 14. MADDE İLE BAĞLANTILI OLARAK İHLALİ İDDİASI.

28. Başvuruçucu gelecekte yoksun kalacağı Dul Kadın Emekli Maaşı hak sahipliğine ilişkin aynı şikayetleri ileri sürdü. Başvuruçucu benzer durumda bir kadın olsaydı hak sahibi olacağı sosyal sigorta ödeneklerinin(Dul Anne Tahsisatı ve Dul Kadın Ödeneği) ödenmesinin Birleşik Krallık otoritelerince reddedilmesi işleminin (Sözleşmenin 14. Maddesi ile bağlantılı olarak 8. Maddesine ve 1 Nolu Protokolün 1. Maddesine aykırı olarak) ayrımcılık (karısının ve kendisinin cinsiyetleri gerekçesiyle) teşkil ettiğinden yakındı.

Madde 14

Bu Sözleşmede tanınan hak ve özgürlüklerden yararlanma,cinsiyet,ırk,renk,dil,din,siyasal ve diğer kanaatler,ulusal veya sosyal köken,ulusal bir azınlığa mensupluk,servet,doğum veya başka bir durum bakımından hiçbir ayrımcılık yapılmadan sağlanır.

Protokol 1 Madde 1

Her gerçek ve tüzel kişinin mal ve mülk dokunulmazlığına saygı gösterilmesini isteme hakkı vardır. Herhangi bir mal ve mülkünden yoksun bırakılabilir.

Yukarıdaki hükümler, devletlerin ,mülkiyetin kamu yararına uygun olarak kullanılmasını düzenlemek veya vergilerin yada başka katkıların veya para cezalarının ödenmesini sağlamak için gerekli gördükleri yasaları uygulama konusunda sahip oldukları hakka hâlel getirmez.

A. Dul Kadın Ödeneği ve Dul Anne Tahsisatı

1.Sözleşmenin 14. Maddesinin 1 Nolu Protokolün 1. Maddesi ile bağlantılı olarak başvurulabilirliği:

29. Mahkeme şu hususu anımsatmaktadır: Mahkemenin kendi içtihatları uyarınca Sözleşmenin 14. Maddesi, Sözleşmenin ve Sözleşme Protokollerinde belirtilen diğer hükümleri tamamlamaktadır. Sözleşmenin 14. Maddesi, Sözleşme ve Sözleşme Protokollerinde belirtilen diğer hükümler tarafından korunan “haklar ve özgürlüklerden yararlanma” ile bağlantılı olarak etkili olmasının dışında bağımsız bir mevcudiyete sahip değildir. Buna karşın 14.Maddeye başvurulması Sözleşmenin ve Sözleşme Protokollerinde belirtilen diğer hükümlerin ihlali anlamına gelecek bir ön varsayım olarak kabul edilmez -ve bu aşamaya kadar madde 14 özerktir. Yakınılan olgular sözleşmede belirtilen haklardan birinin veya birden fazlasının kapsamı içine girmedikçe Sözleşme madde 14’e başvuru olanağı yoktur (Bakınız *Gaygusuz / Avusturya*, 16 Eylül 1996 tarihli Daire İlamı, İlamlar ve Kararlar Raporları 1996 IV,p.11&36).

30.Başvurucu her iki maddi hakkın yasal icapların yerine getirilmesi halinde ödenebilir olması nedeniyle Dul Kadın Ödeneğinin ve Dul Anne Tahsisatının 1 Nolu Protokolün 1. Maddesinin kapsamı içinde olduğunu iddia etmektedir. Başvurucu tartışılmakta olan ödeneklerden yararlanma hakkının Ulusal Sigorta Fonuna yapılan prim ödemeleri şartına bağlı olduğu gerçeğine dikkat çekmektedir. Şayet primler açıkça 1 Nolu Protokolün 1. Maddesi kapsamına giriyorsa sonuçta ortaya çıkan ödenekler de girmek zorundadır.

31.Hükümet Başvurucunun şikayetlerinin “1 Nolu Protokolün 1. Maddesi ile bağlantılı olarak Sözleşme madde 14’ün uygulanabilirliği” yönü hakkında herhangi bir sunumda bulunmadı. Fakat Yüksek Mahkemede görülen Hooper yargılaması(Bakınız paragraf 25) sonunda yargıç bay Mosess tarafından ulaşılan sonuçların doğru olduğunu ileri sürdü.

32. Mahkeme şunu anımsatmaktadır: Yukarıda bahsedilen Gaygusuz davasında(paragraf 39-41) acil durum yardımı hakkı (Buna ilişkin hak sahipliği işsizlik sigortasına yapılacak prim ödemeleriyle bağlantılıdır) 1 Nolu Protokolün 1. Maddesi anlamında maddi bir hakkı oluşturmaktadır. Benzer bir şekilde Komisyon (Avrupa İnsan Hakları Komisyonu) kişinin sonrasında alacağı sosyal sigorta ödenekleri ile ilgili önceden yapmış olduğu prim ödemelerinin ilgili maddenin anlamı içerisinde ilgili hakkın(mülkiyet) bir parçası olduğunu belirtmişti(Bakınız başvuru no. 5849/72 Müller v. Avusturya 3 DR 25 (1975) ve başvuru no. 10094/82 G v. Avusturya 38 DR 84 (1984)).

33.Mahkeme başvurunun yapıldığı dönemde Dul Kadın Ödeneği ve Dul Anne Tahsisatına ilişkin ödemelerin kocaları vefat etmiş olan ve 1992 tarihli yasada belirtilen yasal koşulları gerçekleştiren kadınlara yapıldığını belirtmektedir(bakınız paragraf 16,17). Söz konusu her iki sosyal sigorta ödeneklerine ilişkin ödemeler Ulusal Sigorta Fonu (Söz konusu fona kadın ve

erkek çalışanlar kendilerinin işçi veya kendi işini yapan kişi statülerine göre prim ödemek zorundaydılar) dışından karşılanmaktadır.

34.Görülmekte olan davada , başvurunun Dul Kadın Ödeneği ve Dul Anne Tahsisatına ilişkin çeşitli yasal koşulları yerine getirmediği veya taşımadığı hakkında herhangi bir tartışma yapılmamıştır. Yukarıda belirtilen ödeneklere ilişkin başvurunun hak sahipliğinin reddi yalnızca onun erkek olmasına dayanmaktadır. Başvurucuyla aynı pozisyonda olan bir kadın , uygulanabilir iç hukuk uyarınca, Dul Kadın Ödeneği ve Dul Anne Tahsisatını alma hakkına sahip olacaktı.

35.Mahkeme, Ulusal Sigorta Fonuna yapılan sigorta prim ödemelerinin başvuru tarafından değil de karısı tarafından ödenmesi gerektiği yasal koşulunu çok önemli olarak görmemektedir. Bu nedenle primlere karşılık verilen sosyal güvenlik ödeneklerinin 1 Nolu Protokolün 1. Maddesinin doğası ve kapsamı çerçevesinde bir “ malvarlığı hakkı” olduğunun Mahkeme tarafından açıklanması gerekmektedir.

36. Mahkeme bu nedenle Dul Kadın Ödeneğine ve Dul Anne Tahsisatına dair hak sahipliğinin- yürürlükteki yasalar uyarınca – 1 Nolu Protokolün 1. Maddesinin kapsamına giren yeterli bir maddi hak olduğunu düşünmektedir.

Mahkeme ayrıca ,başvurunun Dul Kadın Ödeneği ve Dul Anne Tahsisatı taleplerinin sahip olduğu cinsiyet farklılığı gerekçesiyle reddedilmesini , ilgili şikayetin bu yönüyle Sözleşme madde 14’ ün uygulanabilirliğine olanak tanıdığına dikkat çekmektedir(Bakınız Gaygusuz v. Avusturya , daha önce bahsedilen ilam ,paragraf 12&41).

2. Sözleşmenin 14. Maddesine (1 Nolu Protokolün 1. Maddesi ile bağlantılı olarak) Uygunluk

37.Başvurucu , erkek ve kadının Dul Kadın Ödeneği ve Dul Anne Tahsisatına ilişkin hak sahipliğindeki farklı uygulamanın makul ve objektif bir haklılığa dayanmadığını iddia etmektedir. Başvurucu ayrıca söz konusu muamele farklılığının basmakalıp bir cinsiyet anlayışına dayandığını bu cinsiyet anlayışının ise Birleşik Krallıktaki sosyal şartları tam olarak yansıtmadığını iddia etmektedir. Başvurucu dul kadının ihtiyaç içinde olup olmadığının resmi makamlarca kontrol edilmemesinin, kadınların yüksek kazançla sahip olup olmadıklarına bakılmaksızın söz konusu haklardan faydalanması, aynı durumda olan erkeklerin ise ihtiyaç içinde olup olmadıklarına bakılmaksızın söz konusu haklardan yoksun kalmaları anlamına geleceğini iddia etmektedir. Kaynakların sınırlı olması gerçeği tüm kaynakların matemde olan dul kadının korunması üzerine(Dul erkeklerin zararına olarak) odaklanması gerçeğine haklılık kazandırmamaktadır. Başvurucu kendi karısıyla eşdeğer bir pozisyonda olan çalışan kadının (ölümü halinde hayatta kalan akrabalarına sunulacak olan olanakların sınırlı olmasına rağmen) erkeklerle aynı oranda prim ödemek zorunda olduğu gerçeğine dikkat çekmektedir. Başvurucu Avrupa Konseyi üyesi devletlerin çoğunluğu tarafından “hayatta kalanlara dair ödeneklerde” benimsenen yaklaşımın daha az ayrımcılık teşkil ettiğine dikkat çekmektedir.

38.Hükümet Sözleşmenin 14. Maddesine (1 Nolu Protokolün 1. Maddesi ile bağlantılı olarak) Uygunluk konusu üzerine ve başvuru için (Dul Anne Tahsisatı ve Dul Kadın Ödeneğine ilişkin) verilen ret kararları üzerine herhangi bir sunumda bulunmadı.

39.Mahkeme içtihatlarına göre söz konusu muamelenin/işlemin objektif ve makul bir haklılık taşıması veya kanuni bir amaç gütmemesi veya istenilen amacı gerçekleştirmek için kullanılan yöntemler arasında makul bir denge ilişkisinin olmaması halinde söz konusu muamele farklılığı madde 14 bağlamında ayrımcılık teşkil edecektir. Sözleşmeye üye devletler benzer durumlar arasındaki hangi farklılıkların hangi ölçü çerçevesinde farklı uygulamaya tabi olacakları hususunda veya olup olmayacaklarını tespit ederken belirli bir takdir yetkisine sahiptir. Buna karşın Mahkemenin özellikle cinsiyet gerekçesine dayanan muamele farklılığını Sözleşme ile uyumlu olarak değerlendirmesi için çok ciddi gerekçeler ortaya konmak zorundadır(Bakınız , diğerleri arasında, Van Rallte v. Hollanda , ilam 21 Şubat 1997, Raporlar 1997-I &39).

40.Mahkeme, başvurunun karısının evliliklerinin büyük bir kısmında çalıştığını ve tüm bu süre boyunca sosyal güvenlik primlerini -kendisiyle aynı pozisyonda olan bir erkeğin ödeyeceği şekilde- tam olarak ödediğine dikkat çekmektedir. Mahkeme ayrıca, başvurunun karısının ve çocuklarının bakımını üstlenmek üzere 3 Kasım 1995 tarihinde işinden ayrıldığını ve (daha düşük kazançlı birisi olarak)karısının ölümünden sonra part-time olarak çalışma hayatına geri dönmesinin ekonomik olmayacağını ispatlandığına dikkat çekmektedir. Bütün bunlara rağmen Başvuru karısının ölümü üzerine (çok kısıtlı olarak) sadece birkaç ödeneye hak kazanmıştır. Bu ödenekler başvuru şayet kadın olsaydı ve ölen karısı da onun kocası olsaydı çok daha fazla olacaktı.

41. Mahkeme , başvurunun Dul Kadın Ödeneği ve Dul Anne Tahsisatı başvurusuna ilişkin verilen ret kararının yalnızca başvurunun erkek olması gerçeğine dayandığını gözlemlemiştir. Başvurunun sözü edilen ödeneklere ilişkin gereken diğer koşulları taşımadığı hususu tartışılmamıştır. Başvuru söz konusu ödeneklere dair hak sahipliği hususunda benzer durumda olan bir kadının koşullarını taşımaktadır.

42.Mahkeme , başvurunun mağduriyetini doğuran söz konusu ödeneklere ilişkin işlemlerdeki muamele farklılığının “ objektif ve makul” bir haklılığa dayanmadığı gözlemektedir.

43. Bundan dolayı Sözleşmenin 14. Maddesi 1 Nolu Protokolün 1. Maddesiyle bağlantılı olarak ihlal edilmiştir.

B. Dul Kadın Emek Maaşı

44. Başvuru çok ciddi bir riskle yüz yüze kaldığını, birkaç yıl içerisinde aslında hak sahibi olabileceği Dul Kadın Emekli maaşından cinsiyeti gerekçesiyle mahrum kalacağını ifade etmektedir. Başvuru ayrıca Dul Kadın Emekli Maaşına başvurma hakkından mahrum kalma ihtimali nedeniyle zaten acı çektiğini ifade etmektedir.

45.Başvuru, Dul Kadın Emekli Maaşının 1 Nolu Protokolün 1.maddesinin anlamı çerçevesinde “mülkiyet” hakkı oluşturduğunu iddia etmektedir. Başvuru, söz konusu

hakkın maddi bir sosyal ödenek olduğu olgusuna dikkat çekmektedir. Başvurucu ayrıca, söz konusu maaşa ilişkin hak sahipliğinin ilgili diğer yasal koşulların yerine getirilmesiyle (Ulusal Sigorta primlerinin ödenmesi dahil olmak üzere) bağlantılı olduğuna işaret etmektedir. Başvurucu, Dul Kadın Emekli Maaşı hak sahipliğine dair uygulanan koşulların kendisi açısından ayrımcılık teşkil ettiğini bu nedenden ötürü yukarıda bahsedilen Gaygusuz davası ile kendi davasının ayırt edilemez olduğunu iddia etmektedir.

45. Hükümet, başvurunun pozisyonunda olan bir dul kadının en azından 2006 (veya muhtemelen 2009 yılına kadar, aynı zamanda söz konusu 2009 tarihi Başvurucunun en küçük çocuğunun bakım zorunluluğunun ve bağımlı sıfatının ortadan kalkacağı tarihtir.) yılına kadar Dul Kadın Emekli Maaşına hak sahibi olamayacağına işaret etmiştir. Hükümet ayrıca Başvurucunun pozisyonunda olan bir kadının , gelecekte ileri süreceği talepler zamanında , konuyla ilgili yasal kriterleri taşımayabileceğini ifade etmiştir. Bu nedenle Hükümet başvurunun şikayetlerinin bu yönünü varsayımsal ve spekülâtif olarak görmektedir.

47.Hükümet, Dul Kadın Emekli Maaşı hakkının ilgili maddenin çerçevesi içersinde bir “mülkiyet” oluşturmadığını dolayısıyla hiçbir koşulda 1 Nolu Protokolün 1. Maddesi kapsamına giremeyeceğini iddia etmektedir. Hükümet Dul Kadın Emekli Maaşına ilişkin hak sahipliğinin , talepte bulunan kişinin vefat eden eşi tarafından Ulusal Sigortaya yapılan prim ödemelerine bağlı olduğu olgusuna dikkat çekmektedirler. Hükümet,şayet söz konusu kişi iç hukukta belirtilen yasal koşulları taşımıyorsa 1 Nolu Protokolün 1. Maddesinin kişiyi belirli bir ödeneğe ilişkin belirli bir miktar hususunda veyahut Sosyal Güvenlik ödenekleri hususunda hak sahibi yapmadığını belirtmektedir. Hükümet iddialarına ilişkin Yüksek Mahkemece görülen Hooper davası kararından yapılan alıntı için paragraf 25’e bakınız.

48.Mahkeme Sözleşmenin 14. Maddesinin benzer durumda bulunan kişiler için , makul ve objektif bir haklı gerekçe olmaksızın, farklı muameleden kaynaklanan ayrımcılığa karşı koruma sağladığını hatırlatmaktadır(bakınız Fredin v. Sweden (no.1), İlam 18 Şubat 1991 , Series A no.192 ,&60).

49.Şu andaki davada , şayet Başvurucu bir kadın olsa ve maruz kaldığı ayrımcılık ortadan kaldırılsa bile 1992 tarihli yasa belirtilen koşullar uyarınca Dul Kadın Emekli Maaşı için gereken şartları yerine getiremeyecekti. Gerçekten, Başvurucunun pozisyonundaki bir dul kadın en azından 2006 yılına kadar emekli maaşı hak sahibi olmayacaktır. Başvurucu diğer yasal koşulların sağlanamaması nedeniyle belki de hiçbir zaman söz konusu maaşa hak sahibi olmayabilecektir. Örneğin talepte buluna bir kişi , emekli maaşına ilişkin hak sahipliği herhangi bir şekilde belirginleşmeden önce, tekrar evlenmez. Bu açıdan yukarıda bahsedilen HOOPER davasında adı geçen 4 başvurucudan 3’ü başvuru ile eşdeğer durumdadırlar ve Yargıç Moses HOOPER davasında her üç başvurunun “emekli maaşı” hususundaki taleplerinin “varsayımsal” olduğu sonucuna varmıştır(Bakınız üstte paragraf 26).

50. Bu nedenle Mahkeme bu davanın olguları çerçevesinde dul kadın emekli maaşına ilişkin hak sahipliği hususunda(Başvurucunun benzer bir durumda olan bir kadına uygulanan muameleden farklı bir muameleye maruz kalmadığı için) Sözleşmenin 14. Maddesi uyarınca herhangi bir ayrımcılık söz konusu olmadığı sonucuna varmıştır.

Bu nedenle Başvurucunun şikayetlerinin yukarıdaki belirtilen husus bağlamında 1 Nolu Protokolün kapsamı içerisine girip girmediğinin Mahkeme tarafından değerlendirmeye alınması gerekli değildir.

II. SÖZLEŞMENİN 8. MADDESİNİN 14. MADESİ İLE BAĞLANTILI OLARAK İHLAL EDİLDİĞİ İDDİASI

51. Başvurucu ayrıca benzer durumda bir kadın olsaydı hak sahibi olacağı sosyal sigorta ödeneklerinin(Dul Anne Tahsisatı ve Dul Kadın Ödeneği) tarafına ödenmesinin Birleşik Krallık otoritelerince reddedilmesi işleminin (Sözleşmenin 14. Maddesi ile bağlantılı olarak 8. Maddesine aykırı olarak) ayrımcılık (cinsiyet gerekçesiyle) teşkil ettiğinden yakındı. Başvurucu ayrıca Dul Kadın Emekli Maaşına ilişkin gelecekteki hak sahipliğinin mümkün olmaması nedeniyle aynı yakınmaları ileri sürdü.

52. Madde 8

1.Herkes özel ve aile hayatına , konutuna ve haberleşmesine saygı gösterilmesi hakkına sahiptir.

2.Bu hakkın kullanılmasına bir kamu otoritesinin müdahalesi, ancak ulusal güvenlik, ülkenin ekonomik refahı, kamu düzeninin korunması, suç işlenmesini önlenmesi , sağlığın ve ahlakın veya başkalarının hak ve özgürlüklerinin korunması için demokratik bir toplumda , zorunlu olan ölçüde veya yasayla öngörülmüş olmak koşuluyla söz konusu olabilir.

A. Dul Anne Tahsisatı ve Dul Kadın Ödeneği

53. Mahkeme (Başvurucunun Dul Anne Tahsisatı ve Dul Kadın Ödeneğine ilişkin hak sahibi olamamasının Sözleşmenin 14. Maddesiyle bağlantılı olarak 1 Nolu Protokolünün 1. Maddesi göre bir ihlal teşkil ettiği sonucu varılmış olduğu göz önüne alınarak) Başvurucunun şikayetlerini Sözleşmenin 14. Maddesiyle bağlantılı olarak 8. Maddesi açısından değerlendirmeyi gerekli görmemektedir.

B. Dul Kadın Emekli Maaşı

54. Başvurucu hayatta kalan eşe ilişkin Dul Kadın Emekli Maaşı hakkındaki maddenin açıkça aile yaşamının gelişmesine yardımcı olmayı amaçladığını ileri sürmektedir. Başvurucu Dul Kadın Emekli Maaşının kocasının ölüm tarihinde bakmakla yükümlü olduğu çocuk/lara sahip olan ve de çocuk ödeneklerinden yararlanma hakkına sahip olmayan kadınlara ödendiğini(diğerleri yanında) belirtmektedir. Başvurucu ayrıca hayatta kalan eşe dair emekli maaşı düzenlemesinin eşler arasındaki aile ilişkisini tanımak ve bu ilişkinin gelişmesine yardımcı olmayı amaçladığını , (söz konusu emekli maaşına) hak sahipliği durumunun evli çiftlerin finansal geleceklerine ilişkin planlarına da etkili olduğunu belirtmektedir. Başvurucu Dul Kadın Emekli Maaşına gelecekte hak sahibi olamama ihtimalinin bu nedenlerle Sözleşmenin 8. Maddesinin kapsamına girdiğini ileri sürmektedir.

55. Hükümet, başlangıçta Dul Kadın Emekli Maaşı hakkının Sözleşmenin 8. Maddesi kapsamı içinde değerlendirilemeyeceğini çünkü matemi takiben ödenebilir olduğunu ve dolayısıyla (Dul Anne Tahsisatından farklı olarak) söz konusu maddenin aile veya özel

yaşamı geliştirmeyi amaçlamadığını ileri sürdü. Buna karşın Hükümet, Mahkeme huzurundaki sonraki müzakereler sırasında Başvurucunun Dul Kadın Emekli Maaşının söz konusu maddenin kapsamı içine girdiği iddiasını kabul etti.

56.Mahkeme, yukarıda paragraf 50 belirttiği gibi Dul Kadın Emekli Maaşına ilişkin hak sahipliğinin davanın olguları çerçevesinde madde 14'e aykırılık teşkil edecek herhangi bir ayrımcılık içermediği sonuca daha önce varmıştı.

Mahkeme, Başvurucunun Dul Kadın Emekli Maaşı hakkındaki iddialarının Sözleşmenin 8. Maddesini kapsamı içerisinde değerlendirilip değerlendirilmeyeceği hususunda inceleme yapmayı bulunmayı gereksiz bulmuştur.

III. BAŞVURUCUNUN EŞİNİN MARUZ KALDIĞI AYRIMCILIK

57.Başvurucu kendi Dul Kadın Ödeneği ve Dul Anne Tahsisatı başvurularına dair verilen ret kararlarının ve ayrıca gelecekteki emekli maaşından yoksun bırakılması kararının (eşinin hayatı boyunca sosyal sigorta primlerini ödemiş olmasına rağmen) karısı açısından da ayrımcılık teşkil ettiği gerekçesiyle yakınmada bulunmaktadır. Mahkeme şikayetin bu açıdan Başvurucu tarafından ileri sürülmüş olan ayrımcılık şikayetlerinden farklı bir meseleyi içermediğini belirtmektedir. Yukarıda ulaşılan sonuçların ışığında , Mahkeme şikayetin bu yönü üzerinde değerlendirme yapmayı gerekli görmemektedir.

IV.SÖZLEŞMENİN 13. MADDESİNİ İHLALİ İDDİASI

58.Başvurucu herhangi bir ulusal otorite bazında etkin bir iç hukuk yoluna sahip olmadığını çünkü açık bir yasa metninin şikayet ettiği ayrımcılığı açıkça vaaz ettiğini iddia etmektedir.

59. Madde 13

Bu Sözleşmede tanınan hak ve özgürlüklerden yararlanma , cinsiyet, ırk,renk,dil, din, siyasal ve diğer kanaatler, ulusal veya sosyal köken, ulusal bir azınlığa mensupluk, servet, doğum veya herhangi başka bir durum bakımından hiçbir ayrımcılık yapılmadan sağlanır.

60. Başvurucu şikayet ettiği ayrımcılığın temel bir yasa hükmü tarafından açıkça vaaz edilmiş olması ve Sözleşmenin olay zamanında ulusal hukuka dahil edilmemiş olması nedeniyle söz konusu ödeneklerin reddine karşı gerek ulusal mahkemeler a ve gerekse de diğer ulusal makamlar huzurunda herhangi bir itiraz yolunun mevcut olmadığını iddia etmektedir.

61.Hükümet Başvurucunun yakınmalarının esası üzerine herhangi bir görüş sunmadı.

62.Mahkeme şu hususu hatırlatmaktadır: Madde 13, Yüksek Sözleşen Tarafın mevzuatındaki temel bir yasa hükmünün Sözleşmeye aykırı olduğu iddiasıyla (söz konusu yasa hükmü için) yine aynı Sözleşen tarafın başka bir makamı huzurundaki herhangi bir itiraz hakkını garanti etmemektedir(Bakınız James v. Diğerleri 21 Şubat 1986 ,İlam Seri A no.98, &85).Mahkeme bu nedenle başvurucunun iddialarını kabul edemez.

63. Davanın olguları bu nedenle Sözleşme 13.madde ihlali içermemektedir.

V.SÖZLEŞME MADDE 41'İN UYGULANMASI

64.Madde 41:

Mahkeme işbu Sözleşme ve Protokollerinin ihlal edildiğine karar verirse ve ilgili Yüksek Sözleşmeci Tarafın iç hukuku bu ihlali ancak kısmen telafi edebiliyorsa, Mahkeme, gerektiği takdirde, hakkaniyete uygun bir surette, zarar gören tarafın tatminine hükmeder.

A. Maddi Zarar

65.Başvurucu maddi zarar için şunları talep etmiştir:

- (i) 21.804 İngiliz Sterlini, 9 Nisan 2001 tarihine kadar ki Dul Kadın Ödeneği kayıpları (1000 İngiliz Sterlini) ve Dul Anne Tahsisatı kayıpları için. Ayrıca bu dönem boyunca kendisine ödenen Hasta Bakım Tahsisatı ve Tek Ebeveyn Ödeneği'nin bu miktardan düşülmesi(20.804 İngiliz Sterlini).
- (ii) 9 Nisan 2001 tarihinde sonraki dönem için Dul Anne Tahsisatının sürekli olarak ödenmesi .
- (iii) Dul Kadın Emekli Maaşının , Dul Ebeveyn Tahsisatı kesilince ödenmeye başlanması;ve
- (iv) 7 Haziran 1996 tarihinden ilam tarihine kadar ki tüm ödenekler için yıllık %8 oranında faiz ödenmesi.

66.Hükümet Başvurucunun sunduğu Dul Kadın Ödeneği ve Dul Anne Tahsisatına ilişkin 9 Nisan 1999 tarihine kadar ki süreyi kapsayan hesaplamayı kabul etti. Hükümet Başvurucunun faiz talebine ise sosyal güvenlik ödeneklerinin yatırım amaçlı olarak ödenmediği gerekçesiyle karşı çıktı.

Hükümet bu nedenle şu sonuca vardı: Başvurucu maddi zararlar nedeniyle 21.804 İngiliz Sterlini'ne hak sahibidir.

67. Mahkeme şu hususu kayıt altına alır: Başvurucunun (1999 tarihli yasa ile yaratılan yeni programın uygulanmasına kadar yapılan indirimlerden sonra) 9 Nisan 2001 tarihine kadar ki ödenebilecek Dul Kadın Ödeneği ve Dul Anne Tahsisatı hesaplamalarına dayanan meblağa Hükümet tarafından itiraz edilmemiştir.

68.Mahkeme ayrıca Başvurucunun 10 Nisan 2001 tarihinde itibaren Dul Ebeveyn Tahsisatını talep etme hakkına(1992 yasası uyarınca, şayet kadın olsaydı talep edebileceği Dul Anne Tahsisatında olduğu gibi) sahip olduğunu gözlemlemektedir.

69. Mahkeme geçmişe ait birikmiş maddi zararlara dair faizin söz konusu zararlara dair tazmin tarihinden itibaren talep edilebileceğini belirtmektedir(Bakınız Lustig-Prean ve Beckett v. Birleşik Krallık(adil Tatmin), no.31417/96 ve 32377/96,25.07.200 ,&28 ,ilan edilmemiş).

70. Bu şartlar altında Mahkeme (Makul temele dayanarak) Başvurucu açısından Dul Kadın Ödeneği reddi ve 9 Nisan 2001 tarihine kadar ki Dul Anne Tahsisatı kayıpları için 25.000(Yirmibeşbin) İngiliz Sterlini maddi tazminata hükmeder.

B. Ücretler ve Masraflar:

71. Başvurucu ödemiş olduğu ücretler ve yapmış olduğu masraflar için vergisiyle birlikte 19.142 İngiliz Sterlini talep etti. Bu miktara başvurunun avukatının ve danışmanının ücreti,dava ile bağlantılı olan hükümet dışı organizasyonun ücreti ve ayrıca bir sosyal ekonomi uzmanının ücreti dahildir.

72.Hükümet Başvurucunun avukatı tarafından sunulan saat esasına dayalı oranlara itiraz etmedi fakat söz konusu ücretlerin %100 oranında yükseltilmesinin haksız olduğunu ileri sürdü. Hükümet ayrıca Başvurucunun danışmanı tarafından talep edilen sat başı oranların aşırı olduğunu ifade etti. Hükümet, Hükümet dışı organizasyonun yardımı nedeniyle talep edilen ücret miktarının tazmin edilemez olduğunu ileri sürmektedir. Hükümet ayrıca Başvurucunun gelecekteki Dul Kadın Emekli Maaşı hak sahipliğine ilişkin ileri sürdüğü ilk itirazların Mahkeme tarafından onaylanması halinde Başvurucunun şikayetinin bu kısmıyla bağlantılı olarak talep edeceği ücret ve masraflara hak sahibi olamayacağını ileri sürmektedir.

Hükümet masraflar ve ücretler açısından (vergi dahil olmak üzere) 3.000 İngiliz Sterlini önermektedir.

73. Mahkeme şunu hatırlatmaktadır: Sadece gerçekten ve zaruri olarak meydana geldiği tespit edilen ve aynı zamanda miktar olarak makul olan ücret ve masrafların Sözleşmenin 41.Maddesince tazmin edilebilir(Bakınız Nikolova v. Bulgaristan [GC], no.31195/96,ECHR 1999-II,&79)

74.Mahkeme, Başvurucunun (gelecekte Dul Kadın Emekli Maaşına hak sahibi olamayacağına ilişkin) itirazları açısından vardığı sonuçların beraberindeki yasal ücretlerin ve de harcamaların gerekli olmadığı veya miktar açısından makul olmadığı sonucunu içermediğini düşünmektedir(Bakınız Smith ve Grady v. Birleşik Krallık (Adil Tatmin), no.33985/96,&30, ECHR.2000 –IX; ve Jordan v. Birleşik Krallık , no. 30280/96,14.3.2000,&42). Buna karşın Mahkeme, Başvurucunun avukatının ücretindeki artışın belgelendirilemediğini ve ayrıca danışmanının ücretinin ise aşırı olduğunu düşünmektedir.

Bu meselelerin ışığında , Mahkeme vergi dahil toplam 12.500(onikibinbeşyüz) İngiliz Sterlinini yasal ücretler ve masraflar olarak hükmeder.

B. Gecikme Faizi

75. Mahkemeye sunulan bilgi uyarınca , huzurdaki ilamın kabulü tarihinde Birleşik Krallıkta uygulanan kanuni yıllık faiz oranı %7.5 dir.

BU NEDENLERLE, MAHKEME OYBİRLİĞİYLE

1.Sözleşmenin 1 Nolu Protokolünün 1. Maddesinin (14. Maddesiyle bağlantılı olarak) başvurunun Dul Kadın Ödeneğine ve Dul Anne Tahsisatına hak sahibi olamayışına ilişkin yakınmalarında uygulanabilir olduğuna;

2.Bu şikayetle bağlantılı olarak Sözleşmenin 1 Nolu Protokolünün 1.maddesinin 14. Madde ile bağlantılı olarak ihlal edilmiş olduğuna;

3.Söz konusu yakınmayı Sözleşmenin 8. Maddesi uyarınca (Sözleşmenin 14.Maddesiyle bağlantılı olarak) değerlendirmenin gerekli olmadığına ;

4.Başvurucunun Dul Kadın Emekli Maaşına hak sahibi olmayışı yakınmalarına ilişkin Sözleşmenin 14. Maddesinin (Sözleşmenin 8. Maddesi ve 1 Nolu Protokolün 1. Maddesiyle bağlantılı olarak) ihlal edilmemiş olduğuna;

5.Bu nedenle Dul Kadın Emekli Maaşına hak sahibi olamama yakınması nedeniyle Sözleşmenin 8. Maddesinin ve 1 Nolu Protokolün 1. Maddesinin uygulanıp uygulanmayacağı hususunda bir karara varmanın gerekli olmadığına;

6.Başvurucunun karısının maruz kaldığı ayrımcılık şikayetini 14. Madde altında (Sözleşmenin 8.Maddesi ve 1 Nolu Protokolün 1. Maddesiyle bağlantılı olarak) değerlendirmenin gerekli olmadığına;

7.Sözleşmenin 13. Maddesinin ihlal edilmediğine karar verir.

8.

(a) Sorumlu Devlet tarafından ,İlamın (Sözleşmenin 44/2 maddesi uyarınca) kesinleşmesi tarihinden itibaren 3 ay içinde aşağıdakiler ödenecektir:

-25.000(yirmibeşbin) İngiliz Sterlini maddi zarar;

-12.500(onikibinbeşyüz) İngiliz Sterlini Sözleşme organları huzurunda yargılama sırasında gerçekleşen ücretler ve masraflar için;

(b) 3 aylık süreyi takiben ödeme tarihine kadar ki gecikme için %7.5 basit faiz ;

9. Adil Tatmin(tazminat) için ileri sürülen diğer talepleri reddeder.

İngilizce ve yazılı olarak 11 Haziran 2002 tarihinde Mahkeme iç tüzüğü madde 77/ 2 ve 3 uyarınca tebliğ edildi.

Micheal O'BOYLE
Bölüm Yazı İşleri Müdürü

Matti PELLONPAA
Başkan